

Fotograaf: E. Bos

Dactylorhiza praetermissa subsp. *praetermissa*

RIETORCHIS

Dactylorhiza praetermissa

Dactylorhiza praetermissa
subsp. *junialis*

Dactylorhiza praetermissa
subsp. *junialis*

In Orchideeën 4/2003 stond het artikel 'Orchideeën in de polder' waarin melding werd gemaakt van 2 nieuwe orchideeënsoorten die waren gevonden in de Hoekse Waard: de Rietorchis en de Bijenorchis. De Rietorchis kwam er in de beschrijving wat karig van af en ook de bijgeplaatste foto was m.i. niet echt karakteristiek voor de soort. Reden om in dit artikeltje een kleine hommage te brengen aan deze orchideeënsoort uit de nattere delen van Nederland. Een orchidee die niet met een vergrootglas hoeft te worden gezocht. Hij staat er, veelal in grote aantallen, fier en fors, 50-70 cm hoog waarvan de bloeiwijze zo'n 20-25 cm uitmaakt. Een prachtige, licht- tot donkerpaarse rijk bloeiende soort. Wat de Latijnse naam betreft kunnen we nog opmerken dat praetermissus = vergeten; zinspelend op het feit dat deze soort vroeger ingedeeld was bij een andere soort.

VOORKOMEN

In Nederland komt de Rietorchis op veel plaatsen voor, in sommige gebieden zelfs uitbundig. Zo komt de Rietorchis rijkelijk voor in een groot gebied rondom Amsterdam, grote delen van noordwest Overijssel, de Lauwers meerpolder, Texel, de kuststreek tussen Haarlem en Den Haag en westelijke delen van de Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden. Het kaartje in het boek van Kreutz en Dekker geeft een voortreffelijk beeld van de spreiding van de Rietorchis. Overigens is het totale spreidingsareaal van de Rietorchis in Europa beperkt: noordwest Frankrijk, België, Luxemburg, Nederland en enkele uitlopers in oostelijk Engeland, in het westen van Duitsland en Denemarken. De Rietorchis is een typische vertegenwoordiger van vochtige gebieden zoals natte hooilanden en vochtige, kalkrijke duinvaleien. Maar ook op opgespoten zandvlakten kan de Rietorchis massaal tot ontwikkeling komen.

ONDERSOORTEN

De Rietorchis komt in Nederland voor met 2 ondersoorten: de Gewone rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa* subsp. *praetermissa*) en de Gevlekte rietorchis (*D. praetermissa* subsp. *junialis*). Beide ondersoorten kunnen door elkaar in hetzelfde gebied worden aangetroffen. De Gevlekte rietorchis heeft paars- bruine vlekken op de bladeren en is daarmee gemakkelijk te onderscheiden van de Gewone rietorchis. Andere onderscheidingskenmerken zijn de meer uitgesproken tekening, de donkerpaarse lijntjes, op de bloemblaadjes van de Gevlekte rietorchis en het feit dat deze ondersoort iets later bloeit dan de Gewone rietorchis.

HET ORCHIDEEENPAD

Onlangs heb ik een paar dagen rondgezworven in het Lauwers meergebied en dan met name in het oostelijke deel. Voor wie kennis wil maken met massaal optreden van de beide ondersoorten van de Rietorchis is dit een gebied bij uitstek. Bovendien is het noordwesten van de provincie Groningen ook de moeite van een bezoek waard. Zeker in de tijd dat de Rietorchis in volle bloei staat, want dan bloeien in dat deel van Groningen de uitgestrekte aardappelvelden. Vanuit de nederzetting Lauwersoog is een 7km lang orchideeënpad uitgezet dat de wandelaar door een prachtig natuurgebied voert en langs vele fraaie orchideeënplassen. Hier en daar staat ook de Moerasorchis, *Epipactis palustris*, uitbundig, al valt de bloei van deze soorten pas aan het einde van die van de Rietorchis. De hier afgebeelde foto's zijn onlangs in de buurt van Lauwersoog genomen.

Edzard S. Bos